

Sygn. akt III USK 461/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania S. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Radomiu

o wypłatę emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt III AUa 988/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 marca 2021 r., sygn. akt III AUa 988/20 Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Radomiu zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z 17 września 2020 r., sygn. akt VI U 1726/19 i oddalił odwołanie S. Z..

S. Z., pismem z 22 listopada 2019 r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Radomiu z 25 listopada 2019 r. o przyznaniu emerytury w zakresie jej zawieszenia ze względu na zbieg z emeryturą z MSWiA. Podniósł, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego uprawniony jest do

pobierania dwóch emerytur wypracowanych niezależnie od siebie. Wniósł o zmianę decyzji ZUS i wznowienie wypłaty emerytury od 1 października 2019 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z 17 września 2020 r., sygn. akt VI U 1726/19 Sąd Okręgowy w Radomiu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w Radomiu do podjęcia zawieszonych emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wypłaty jej wnioskodawcy S. Z. od 1 października 2019 r. oraz zasądził od ZUS na rzecz S. Z. kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 95 w zw. z art. 98 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.).

Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w wyniku apelacji organu rentowego.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w przedmiotowej sprawie z niespornych pomiędzy stronami okoliczności faktycznych wynika, że wnioskodawcy S. Z., decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 2 października 1998 r. ustalono prawo do emerytury policyjnej od 1 października 1998 r. w wysokości 66,22% podstawy wymiaru. Przy ustaleniu wysokości tej emerytury uwzględniono wysługę emerytalną na dzień 30 września 1998 r. Do wysługi tej zaliczono: 4 lata, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych przed służbą, 1 rok, 11 miesięcy i 18 dni zasadniczej służby wojskowej oraz 18 lat, 9 miesięcy i 15 dni służby w Policji, łącznie: 25 lat, 1 miesiąc i 19 dni wysługi. Od 1 maja 1999 r. podstawę wymiaru świadczenia wynoszącą 66,22% podwyższono o 13,78% podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, tak aby z tym zwiększeniem nie przekroczyła ona 80% tej podstawy.

Decyzją z 25 października 2019 r. ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i jednocześnie zawiesił jej wypłatę z uwagi na zbieg tego

świadczenia z emeryturą policyjną pobieraną przez wnioskodawcę. W odniesieniu do stanu faktycznego sprawy nie było pomiędzy stronami sporu co do tego, że wnioskodawca nabył prawo do emerytury policyjnej wypłacanej mu przez Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, jak również nabył prawo do świadczenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Spór natomiast sprowadzał się do interpretacji przepisów i ustalenia czy wnioskodawca jest uprawniony do pobierania jednocześnie obu tych świadczeń.

Sąd Apelacyjny zważył, że z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika zasada prawa ubezpieczeniowego - prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego), w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie. A zatem regułą jest, że zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentownego obowiązek wypłaty tylko jednego, wyższego świadczenia. To zainteresowanemu przysługuje wybór. Jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeżeli natomiast zainteresowany niełoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, wówczas organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego.

W ocenie Sądu drugiej instancji, przy zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem do świadczeń emerytalno-rentowych przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, zastosowanie znajdzie reguła wyrażona w art. 95 ust. 1 tej ustawy. W art. 95 ust. 2 wskazano wyjątek zachodzący w sytuacji obliczenia emerytury wojskowej lub policyjnej na zasadach określonych w art. 15a albo 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych lub w art. 15a lub art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej.

Sąd drugiej instancji zauważył, że ubezpieczony ma przyznane prawo do emerytury policyjnej oraz do emerytury z ustawy emerytalnej. Emerytura policyjna, którą aktualnie pobiera wnioskodawca, jest wyższa od emerytury z FUS, dlatego

też organ rentowy, w decyzji z 25 października 2019 r. zawiesił ubezpieczonemu prawo do emerytury, którą przyznano mu na podstawie ustawy emerytalnej. W świetle akt emerytalnych wnioskodawcy jego emerytura policyjna, od daty jej przyznania, tj. od 1 października 1998 r., na podstawie decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 2 października 1998 r., stanowiła 66,22% podstawy wymiaru. Przy ustaleniu wysokości emerytury uwzględniono wysługę emerytalną na dzień 30 września 1998 r. Do wysługi emerytalnej S. Z. zaliczono: 4 lata, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych przed służbą, 1 rok, 11 miesięcy i 18 dni zasadniczej służby wojskowej oraz 18 lat, 9 miesięcy i 15 dni służby w Policji, łącznie: 25 lat, 1 miesiąc i 19 dni wysługi. Od 1 maja 1999 r. podstawę wymiaru wynoszącą 66,22% podwyższono o 13,78% podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, tak aby z tym zwiększeniem nie przekroczyła 80% tej podstawy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w sytuacji wnioskodawcy, nie zachodzi brak możliwości obliczenia emerytury policyjnej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, bowiem jego „cywilny staż”, czyli okresy składkowe przed podjęciem służby w policji (wtedy Milicji) w wymiarze: 4 lata, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych zostały zaliczone do stażu emerytalnego i miały znaczenie dla ustalenia wysokości emerytury (zwiększenia jej wymiaru). W tych okolicznościach sytuacja odwołującego się nie mieści się, przy takim, jak wskazano wyżej, rozumieniu wyjątku przewidzianego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zaprezentowanego przez Sąd Najwyższy w wyroku z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występuje zagadnienie prawne istotne dla porządku prawnego w Polsce, a mianowicie: „Skoro ubezpieczony ma prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie i jako emerytowany funkcjonariusz, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości

skonsumowania w emeryturze policyjnej żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia, dlaczego odmawia się ubezpieczonemu podjęcia i wypłaty zawieszanej emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych?”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o:

1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak spełniania przesłanek ustawowych wynikających z art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego;
2. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Nie sposób uznać w niniejszej sprawie, aby skarżący wykazał występowanie tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem w skardze kasacyjnej nie sformułowano jakiegokolwiek zagadnienia, które miałoby charakter zagadnienia prawnego. Postawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pytanie w żadnym wypadku nie może zostać uznane za zagadnienie

prawne, pozostawiając na marginesie jego formę, która przywodzi na myśl raczej pytanie zadane znajomemu niż merytoryczne zagadnienie, należy zauważyć, że nie wskazano jakichkolwiek podstaw prawnych sformułowanego zagadnienia, nie odniesiono go do jakiegokolwiek przepisu prawnego.

Ponadto, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie przedstawiono jakiejkolwiek argumentacji prawnej, która uzasadniałaby, że w niniejszej sprawie rzeczywiście wyłoniło się istotne zagadnienie prawne. W tym miejscu można ponownie pokreślić, że pełnomocnik skarżącego nie wskazał nawet przepisów prawa, na tle których wyłoniło się to zagadnienie prawne, czy też których stosowania ono dotyczy. Nie sposób uznać, aby w niniejszej sprawie w jakikolwiek sposób wykazano istnienie istotnego zagadnienia prawnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

[as]